

“West-Vlaanderen is de koploper in aanbod aan kinderopvang”

Interview met mevrouw Dany Depreitere
Voorzitter UnieKO vzw

Dany Depreitere

Jan Bart Van In • Publicatieverantwoordelijke West-Vlaanderen Werkt

Het aanbod aan zelfstandige kinderopvang is in Vlaanderen op 20 jaar tijd meer dan vertienvoudigd, met West-Vlaanderen als koploper. De subcategorie van de zelfstandige onthaalouders daarentegen kalft gestadig af. Nogal wat initiatieven ervaren de toenemende overheidsregulering als verstikkend terwijl ook de rentabiliteit van de opvangondernemers precair is.

Dat blijkt uit een interview met Dany Depreitere, voorzitter van UnieKO, de erkende beroepsvereniging voor de zelfstandigen in de kinderopvang.

UnieKO vzw vertegenwoordigt zowel de zelfstandige groepsopvang (= kinderdagverblijven) als de alleenwerkende onthaalouders in Vlaanderen en Brussel. In beide categorieën zijn er voorzieningen die dagopvang of buitenschoolse opvang aanbieden of zelfs beide samen. De spelers binnen de groepsopvang opereren onder diverse juridische vormen zoals vzw, bvba, cvba, vof en eenmanszaak. De meeste kinderdagverblijven zijn echter georganiseerd als feitelijke vereniging van samenwerkende zelfstandigen. UnieKO telt momenteel 628 leden waarvan 210 West-Vlaamse actoren.

Wat is het marktaandeel van de zelfstandige kinderopvang binnen het totale aanbod aan kinderopvang in Vlaanderen?

Dany Depreitere: “Wanneer we de cijfers bekijken van de voorschoolse kinderdagverblijven, namelijk de dagopvang tot 3 jaar, zien we een 400-tal erkende en gesubsidieerde kinderdagverblijven (21%) ten overstaan van 1.500 zelfstandige initiatieven. Anders is het wanneer we de

cijfers van de individuele opvang bekijken: circa 7.000 onthaalouders zijn aangesloten bij een erkende en gesubsidieerde dienst terwijl we maar 1.000 zelfstandige onthaalouders tellen.

West-Vlaanderen beschikte vorig jaar over in totaal 23.101 plaatsen (zowel dagopvang als buitenschoolse opvang) waarvan 9.049 plaatsen (39%) in zelfstandige initiatieven.

De meerderheid van de private initiatiefnemers in West-Vlaanderen heeft één vestiging maar er is ook een substantiële groep met een tweede of zelfs meerdere kinderdagverblijven. De reden waarom men eerder meerdere kleine initiatieven opricht dan één groot kinderdagverblijf moeten we deels zoeken bij de regulering, want kleine vestigingen werden sinds 2000 ietwat financieel ondersteund. Het voorzichtig groeien van een initiatief vermindert ook het bedrijfsrisico.

Kleine kinderdagverblijven kennen ook bij de ouders een groot succes. Het is een nieuwe vorm van kinderopvang, namelijk niet bij de onthaalouder thuis en ook niet in een grote instelling, maar wel een tussenvorm.”

Zijn private initiatieven voor kinderopvang voldoende leefbaar en rendabel?

Dany Depreitere: “Vroeger was er geen subsidiëring voor de zelfstandige voorzieningen. Om de kwaliteitsstandaard in de opvang te realiseren, bespaarden de zelfstandigen op hun eigen inkomen en statuut. Dat was een slechte zaak omdat men geen sociale rechten kon opbouwen. Wij willen dat iedere opvangbegeleider minstens een volwaardig statuut heeft in

kinderopvang en een inkomen hoger dan het leefloon. Kinderopvang betekent veel werkuren, vaak tot 60 uren per week. Veel initiatiefnemers hebben dat ervoor over, maar omgerekend komen ze amper uit de kosten. Ze starten deze job vanuit een groot sociaal engagement, met een hart voor kinderen. Het financiële plaatje komt pas op de tweede plaats. Het laatste decennium is de regelgeving zo sterk verruimd dat het enerzijds verstikkend werkt en anderzijds financieel onhoudbaar wordt. Investeren in kwaliteit is belangrijk maar kan men alles aan de ouders blijven doorrekenen? De personeelskost, de brandveiligheid, toegangsbeveiliging, voedselveiligheid, enz. Bovendien worden mensen die vanuit eigen middelen kinderopvangplaatsen inrichten, die zorgen dat ouders kunnen uit werken gaan en dus een grote maatschappelijke nood lenigen, nog extra belast, ook door sommige gemeenten. Dat werkt ontradend. Je bent zelfstandig maar je kan niet ondernemen. Je bent sociaal maar wordt zo niet aanzien. De mensen zijn het stilaan beu.”

Weinig starters

Neemt de vraag naar kinderopvang in West-Vlaanderen nog toe?

Dany Depreitere: “West-Vlaanderen is in vergelijking met andere provincies reeds goed voorzien qua opvangplaatsen. Er zijn nog starters maar zeer weinig. Iedere regio is anders en de vraag fluctueert in de tijd. Kinderopvang moet zich vooral snel kunnen aanpassen aan de wisselende plaatselijke vraag. In de centrumsteden zijn er kinderdagverblijven die tijdelijk met wachtlijsten moeten werken. Wat buitenschoolse opvang betreft ligt de zaak moeilijker. De vraag naar opvang is vaak zeer

groot, maar is eveneens zeer divers. Buitenschoolse opvang creëren betekent een grote investering. Huisvesting en personeel zijn tijdens de schoolweek slechts gedeeltelijk nodig omdat de bezetting zeer sterk varieert. Dit betekent dat je kosten wel gekend zijn maar de inkomsten zeer variëren.

Veel zelfstandigen organiseren buitenschoolse opvang als aanvulling bij de dagopvang. Dat is een dienstverlening die de ouders appreciëren want op die manier kunnen kinderen tot 12 jaar in dezelfde opvang blijven. We zien echter een **terugval** in dit soort aanbod binnen de zelfstandige buitenschoolse opvang. Naast het financiële plaatje is de regelgeving in onze sector té strikt wat maximum aantal plaatsen betreft. Dit in tegenstelling tot de erkende initiatieven buitenschoolse opvang waar meer flexibiliteit in de bezetting is toegestaan."

Neemt het aanbod aan private kinderopvang in West-Vlaanderen nog substantieel toe?

Dany Depreitere: "Het aanbod aan zelfstandige kinderopvang is in Vlaanderen in 20 jaar tijd meer dan vertienvoudigd: van 120 in 1990 naar 1.600 vandaag!

West-Vlaanderen is en blijft de koploper in dit aanbod. Door het constante tekort aan opvangplaatsen en ook de vraag naar flexibele opvang namen velen het initiatief om kinderopvang uit de grond te stampen. Meestal waren dit kleinere initiatieven, 2 of 3 onthaalouders die samen een groepsopvang installeerden.

Anderzijds zien we jaar na jaar een terugval onder de zelfstandige onthaalouders, van meer dan 2.000 naar 1.000. In een bevestiging van UnieKO gaf meer dan 44% van de onthaalouders aan binnen 5 jaar te zullen stoppen. Een slecht perspectief!

Transitie

Wat zijn de knelpunten en uitdagingen voor de sector in de komende jaren?

Dany Depreitere: "De Vlaamse overheid keurde een decreet kinderopvang baby's en peuters goed en is volop in de ontwikkeling van de uitvoeringsbesluiten. De doelstellingen zijn duidelijk: men wil een duurzaam, stabiel opvangaanbod met voldoende ruimte voor het ondernemerschap mogelijk maken, binnen een leefbaar en organisatorisch duidelijk kader. Het grootste knelpunt zal hier waarschijnlijk het budgettaire plaatje zijn. Er komt

een financieel groeipad met hopelijk veel aandacht voor de zwakste schakel in de kinderopvang, namelijk de zelfstandige sector. De sector komt in een transitie naar een nieuwe, nog onbekende toekomst. Zullen er middelen genoeg zijn om alle kinderopvanginitiatieven mee te nemen in de nieuwe situatie? Zullen mensen zich nog willen of kunnen aanpassen wanneer dit financiële consequenties met zich meebrengt? Ik geloof in de kracht van het sociale engagement van de (meestal) vrouw die een kinderopvang opricht met een visie, die eigen gezin en arbeid kan combineren. Wanneer kinderopvang voor iedere ouder betaalbaar is en voor iedere voorziening leefbaar wordt, dan zullen diversiteit, kwaliteit en flexibiliteit de toon zetten." ■

► www.unieko.be.be

► U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be

foto: © Anja Puppe